

Szóstoklasisto, sprawdź się!

Wczoraj wydrukowaliśmy przykładowy sprawdzian na koniec podstawówki. Dziś możesz poćwiczyć polski i matematykę. Jutro natomiast będziesz mógł sprawdzić swoje umiejętności językowe

Język polski

Tekst I do zadań od 1. do 3.

Pierwszą w świecie fotografię zrobił w 1826 roku francuski fizyk Joseph Nicéphore Niepce. Techniki fotograficzne Niepce'a udoskonalił Louis Jacques M. Niepce. Jego zdjęcia zwano dagerotypami. Dzień, w którym we Francuskiej Akademii Nauk przedstawiono raport o wynalazku dagerotypii, został przyjęty za datę narodzin fotografii.

Nową metodę wywoływania zdjęć wynalazł naukowiec angielski William Fox Talbot. Nasączał on papier czułym na światło chemikaliami. Kiedy obraz był rzucany na papier, najjaśniejsze miejsca zamieniały się w najciemniejsze, a ciemne pozostawały jasnymi. Taka wersja obrazu zwana jest negatywem.

Pierwszą trwałą fotografię barwną udało się uzyskać fizykowi Jamesowi Clarkowi Maxwellowi.

Jak wielki może być popyt na fotografie dla każdego, zdał sobie sprawę wynalazca amerykański George Eastman. Stworzył on prosty, ręczny aparat fotograficzny, który sprzedawano z rolką filmu. Kiedy film się skończył, aparat oddawano do zakładu Eastmana, w którym film wywoływano. Hasłem firmy było: „Ty naciskasz przycisk, my robimy resztę”.

NA PODSTAWIE: **WIEDZA W FIGULCE.**

KOMPENDIUM, STRUAN REID I PATRICIA FARA,
WYDAWNICTWO OLESIEJUK, WARSZAWA 2005.

1. Które wydarzenie uznano za datę narodzin fotografii?

- A. Wykonanie pierwszej fotografii.
B. Przedstawienie raportu o dagerotypie.
C. Wynalezienie barwnej fotografii.
D. Skonstruowanie aparatu fotograficznego.

2. Kto wynalazł negatyw?

- A. Joseph Nicéphore Niepce.
B. William Fox Talbot.
C. Louis Jacques M. Niepce.
D. George Eastman.

3. W którym szeregu wynalazki uporządkowano w kolejności chronologicznej?

- A. Dagerotyp, negatyw, barwna fotografia, ręczny aparat fotograficzny.
B. Negatyw, dagerotyp, ręczny aparat fotograficzny, barwna fotografia.
C. Dagerotyp, barwna fotografia, ręczny aparat fotograficzny, negatyw.
D. Negatyw, ręczny aparat fotograficzny, dagerotyp, barwna fotografia.

Tekst II do zadań od 4. do 8.

Hanna Maria Giza: Dla mnie - ja nie fotografuję - słowo fotografia brzmi jak zaklęcie magiczne. Co to naprawdę znaczy „fotografować”?

Ryszard Kapuściński: Fotografować to przede wszystkim utrwalac. Rzeczywistość, która nas otacza. Ludzi, których twarze chcemy zachować. Pejzaże, które chcemy uwiecznić. I wydarzenia, których jesteśmy świadkami. [...] Fotografować wszystko. Wszystko, co jest żywe i martwe, żeby po prostu utrwalac, zatrzymywac.

Hanna Maria Giza: A co to jest „dobre zdjęcie”? [...] Na czym to polega, że są zdjęcia dobre, gorsze i zupełnie do niczego?

Ryszard Kapuściński: No, tych do niczego jest najwięcej. Tych gorszych też bardzo dużo. A dobrych zdjęć jest o wiele mniej. Każde fotografowanie jest wyborem dokonywanym ze względu na temat i walory artystyczne. Te dwie rzeczy stanowią podstawę dobrej fotografii, a są różne jej rodzaje. Niektóre zdjęcia to zwykłe pamiątki rodzinne i tych jest najwięcej, inne znowu - i tych również jest bardzo dużo - to po prostu pamiątki z podróży turystycznej. Poza tym istnieje też fotografia naukowa. [...] Jest także fotografia informacyjna, kiedy po prostu fotografujemy jakieś zdarzenie, chcemy zdać z niego relację - to jest praca fotoreporterów. A prócz tego istnieje także fotografia ambitna, artystyczna, kiedy wyboru tematu dokonuje sam fotografik. Oczywiście wielkich fotografików jest również mało, jak wielkich malarzy. Zdjęcie dobrego, utalentowanego fotografa od razu rozpoznamy po sposobie uję-

cia tego fragmentu rzeczywistości, który chce on nam pokazać. Jego wrażliwość, talent, oko przekazują nam jego wizję konkretnego zdarzenia. O poziomie fotografii decyduje również jej strona techniczna. Przede wszystkim bardzo ważną jest jakość sprzętu, jakość materiału, a następnie praca wykonana w laboratorium - obróbka, kadrowanie, wszystko to, co potem dzieje się z wywołanym negatywem.

NA PODSTAWIE: **W OBIEKTYWIE.**

MISTRZOWIE FOTOGRAFII POLSKIEJ.

ROZMOWY HANNY MARII GIZY, ROSIKON PRESS.

4. Czego dotyczy pierwsze pytanie H.M. Gizy skierowane do rozmówcy?

- A. Kto może fotografować?
B. Jak trudne jest fotografowanie?
C. Czym jest fotografowanie?
D. Jak należy fotografować?

5. Co Ryszard Kapuściński, odpowiadając na pierwsze pytanie, określił jako utrwalanie, zatrzymywanie rzeczywistości?

- A. Cel fotografowania.
B. Sposób fotografowania.
C. Warunki fotografowania.
D. Zasady fotografowania.

6. Najważniejszym zajęciem fotoreporterów, zdaniem rozmówcy, jest wykonywanie zdjęć

- A. rodzinnych. C. artystycznych.
B. naukowych. D. informacyjnych.

7. Co nie decyduje o wysokim poziomie fotografii?

- A. Talent fotografa. C. Oprawa zdjęcia.
B. Jakość sprzętu. D. Obróbka negatywu.

8. Zamieszczone poniżej zdjęcie według Ryszarda Kapuścińskiego byłoby przykładem

- A. fotografii informacyjnej.
B. zdjęcia artystycznego.
C. fotografii naukowej.
D. pamiątki z podróży.

Zdjęcie do zadania 9.

ARCHIWUM PRYWATNE

9. Opisz zamieszczoną powyżej fotografię. Pamiątka! Twój opis powinien składać się z co najmniej 40 wyrazów.

Zadania od 10. do 13. rozwiąż, wykorzystując informacje zawarte w artykułach hasłowych 1., 2., 3.

Artykuł hasłowy 1.

FOTOGRAFIA - technika tworzenia trwałych obrazów (fotogramów) za pomocą aparatu fot. przy użyciu materiałów światłoczułych (blon i papierów) oraz procesów fotochem.; negatyw wykonywany na materiale przezroczystym (slajd) lub nieprzezroczystym (papier); termin f. wprowadzony w 1839 przez W. Herschela; jest metodą badawczą wielu dziedzin nauki; m.in. atomistyki, geologii, medycyny.

Artykuł hasłowy 2.

foto- -fiz. jednostka nateżenia oświetlenia powierzchni. || **FOT(O)** - w złożeniach: światło; fotografia; fotograficzny; fotoelektryczny; foton; fotochemiczny. || **fotogeniczny** dobrze, efektywnie wychodzący na zdjęciach fot. a. filmowych. || [...] - gr. *phōsdpn. phōtós* „światło”. [...]

Artykuł hasłowy 3.

foto-grafia -fii, -fię; -fii

10. Fotogeniczny człowiek to taki, który

- A. pozuje do fotografii.
B. wykonuje zdjęcia.
C. dobrze wychodzi na zdjęciach.
D. zawodowo zajmuje się fotografią.

11. Co oznacza skrót a. użyty w artykule hasłowym 2.?

- A. Ale. B. Albo. C. Ani. D. Aby.

12. Który artykuł hasłowy zawiera odmianę wyrazu *fotografia*?

- A. Tylko 1. B. 1. i 2. C. Tylko 3. D. 2. i 3.

13. Z jakiego słownika pochodzi artykuł hasłowy 3.?

- A. Ze słownika wyrazów obcych.
B. Ze słownika ortograficznego.
C. Ze słownika frazeologicznego.
D. Ze słownika wyrazów bliskoznacznych.

14. Album do zdjęć, album na zdjęcia. Napisz, w którym słowniku znajdziesz informacje, czy obydwie formy są poprawne.

Wiersz do zadań od 15. do 17.

Album rodzinny

Mamy pewną książkę,
grubszą, cenniejszą od innych
- to stary, spięty klamrą
album rodzinny.

Z szafy wyjmuję go babcia,
ostrożnie na stole kładzie
i wodząc palcem po zdjęciach
w głąb czasu nas prowadzi.

TERESA CHWASTEK-LATUSZKOWA

15. Epitety występujące w wierszu są określeniami

- A. zdjęć. B. klamry. C. albumu. D. szafy.

16. Wypisz z wiersza wersy lub wyrazy świadczące o szacunku osoby mówiącej w wierszu dla rodzinnej pamiątki - albumu.

1.
2.

17. Na podstawie sytuacji przedstawionej w wierszu wyjaśnij znaczenie przenośni:

*i wodząc palcem po zdjęciach
w głąb czasu nas prowadzi.*

18. Podane wyrazy zapisz w kolejności alfabetycznej, wpisując je w odpowiednie miejsca.

- fotografia, fotografik, fotogeniczny, fotograf, fotografować, fotograficzny,*
1., 2., 3.
4., 5., 6.

Tekst III do zadań od 19. do 28.

Wyprawa z aparatem fotograficznym na jelenie - to zadanie znacznie trudniejsze niż polowanie z fuzją*, ale daje nam dużo satysfakcji i moc niezapomnianych wrażeń. Nie możemy tutaj liczyć na przypadek. Zwierza należy raczej dobrze wytopić, to znaczy wypatrzeć, gdzie i kiedy żeruje, kiedy wypoczywa. Jeleń, tak jak inne zwierzęta, ma ustalony tryb życia, więc na pewno nie robi nam niespodzianki i nie spóźni się na stałe odwiedzane miejsce. Jeśli zauważymy, że o świcie wychodzi na polanę i przebywa na niej dłuższy czas, zajmujemy odpowiednie stanowisko tak, aby odległość nie była duża i oświetlenie dobre. Ukryci za drzewem lub wykrotem usadwiamy się pod wiatr, aby nie zdradzić swojej obecności, ponieważ jeleni posiada doskonały węch. Po spełnieniu tych warunków czekamy spokojnie z aparatem gotowym do strzału. Musimy pomyśleć przy tym o dobrej kompozycji obrazu: ciemne tło lasu i dobrze oświetlony okaz. [...]

[...] Chociaż jest ona [sowa] ptakiem nocnym (poluje od zmroku do świtu), spotykamy ją często w bardzo słoneczne dni na gałęzi w cieniu drzewa. Ptak siedzi wyprostowany, jakby pozował do fotografii. Dla zrobienia zdjęcia w tych warunkach musimy użyć lampy błyskowej lub rzucić snop światła słonecznego przy pomocy lustra. Dobre warunki do sfotografowania sowy w dzień mamy również w okresie jej wysiadania na jajach. Również wdzięcznym obiektem są młode sowy, które wychodzą z gniazda i siadają wyprostowane na gałęziach w oczekiwaniu na pożywienie. Warto wtedy zaczekać do zmroku na porę karmienia młodych. Zdjęcie sowy uszatej z upolowaną myszą w dziobie zrobiłem w takim właśnie momencie: aparat umocowałem na gałęzi w pobliżu piskląt, światło z lampy błyskowej.

[...] Bobry wychodzą ze swych kryjówek najczęściej o świcie lub o zmierzchu. Byłem na stanowisku przed wschodem słońca. Aparat umocowałem na statywie. Miałem przed sobą kilka godzin czuwania, więc nie mogłem trzymać aparatu w rękę. Poza tym zdjęcie zrobione zmęczoną ręką byłoby z pewnością poruszone. Zastanawiałem się nad wyborem odpowiedniego miejsca. Jeśli sfotografuję bobry na wodzie, ciemne tło rzeki zleje się z ciemnym futerkiem zwierzęcia. Podobnie będzie, kiedy zwierzę wyjdzie na ląd. Ustawilem więc aparat trochę pod światło dla uzyskania kontrastu i czekałem. Najpierw zobaczyłem wynurającą się głowę bobra, potem ślad płynącego zwierzęcia rysujący się na wodzie. Po kilku minutach gorączkowego oczekiwania bobr wyszedł na brzeg. Uniósł się na tylnych łapach. Za chwilę wynurzył się jeszcze mały boberek. W tej samej chwili udało mi się zrobić dobre zdjęcie.

ZDZISŁAW WDOWIŃSKI, FOTO-PRZYGODY.
INSTYTUT WYDAWNICZY NASZA KSIĘGARNIA.
WARSZAWA, 1965

* fuzja - ręczna broń palna zwykle z długą lufą, zwykle myśliwska, strzelba

19. Do czego autor porównuje wyprawę z aparatem fotograficznym na jelenie?

- A. Do spaceru po lesie.
B. Do zabawy w chowanego.
C. Do polowania na zwierzęta.
D. Do poszukiwania przygody.

20. Zdaniem autora tekstu III, aby zrobić dobre zdjęcie zwierzęciu, fotograf powinien

- A. być myśliwym.
B. szybko biegać.
C. mieć dużo szczęścia.
D. dobrze się do tego przygotować.

21. Autor sfotografował sowę uszatą w trakcie

- A. oczekiwania na pożywienie.
B. polowania na zdobycz.
C. wysiadania jaj.
D. karmienia piskląt.

22. Sowa wydaje się pozować do fotografii. Takie wrażenie wywołane jest przez

- A. ułożenie jej ciała. C. bezszelestny lot.
B. ubarwienie piór. D. rozmiary ptaka.

23. Którą z poniższych informacji dotyczących życia sów można uzyskać, czytając tekst?

- A. Gniazdem sów są opuszczone dziuple.
B. Wędrowki sów są uzależnione od obfitości pokarmu.
C. Sowy żywią się drobnymi gryzoniami.
D. Sowa składa białe, okrągłe jajka.

24. Co było powodem użycia przez fotografa statywu do aparatu?

- A. Wczesna pora.
B. Słabe oświetlenie.
C. Długie oczekiwanie.
D. Nieodpowiednie miejsce.

25. Które zwierzę autor sfotografował o świcie?

- A. Jelenia. B. Sowę. C. Mysz. D. Bobra.

26. W jaki sposób powinna zachowywać się osoba, która chce sfotografować zwierzę w jego środowisku naturalnym? Udziel odpowiedzi, korzystając z informacji zawartych w tekście III.

27. Na podstawie tekstu III napisz, jakimi cechami powinna odznaczać się osoba, która chce sfotografować zwierzę w jego środowisku naturalnym?

28. Na podstawie tekstu III wyjaśnij, dlaczego fotografowanie zwierząt można nazwać „bezkrwawymi łowami”?

29. Napisz ogłoszenie o organizowanej w twojej szkole wystawie fotograficznej pod hasłem: *Nasze kochane zwierzęta. Zachęć do jej obejrzenia.*